
ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

УДК 658.15-021.387(045)

МАРКЕРИ СТІЙКОГО ФІНАНСОВОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Г. М. СИДОРЕНКО-МЕЛЬНИК, кандидат економічних наук, доцент;
В. В. КАРЦЕВА, доктор економічних наук, доцент
(Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»)

Анотація. *Мета статті* полягає в теоретичному та практичному обґрунтуванні методичних підходів до визначення складу й економічного змісту маркерів стійкого фінансового розвитку підприємства. **Методика дослідження.** Для досягнення поставленої мети використано методи аналізу та синтезу, монографічний та абстрактно-логічний методи дослідження тощо. **Результати.** Комбінація внутрішніх і зовнішніх факторів фінансового розвитку українських підприємств, яка склалась в умовах трансформаційних перетворень та поглиблення кризових явищ в економіці України, викликає потребу в посиленні опору негативним впливам та підвищенні адаптації до змінних умов в цілях збереження і зміцнення власних позицій підприємств, формування платформи для здобуття очікуваних прогнозних результатів. Це зумовлює необхідність удосконалення механізму стійкого фінансового розвитку підприємства в системі його менеджменту. Для підвищення ефективності реалізації функцій заявленого механізму постає проблема формування якісного інформаційно-аналітичного забезпечення, яке дозволить забезпечити інформаційну підтримку управління рівнем стійкості фінансового розвитку на основі ідентифікації сформованих станів та прогнозу майбутніх. Це потребує представлення градації й композиції маркерів (вимірювачів) стійкого фінансового розвитку. Автором проаналізовано економічну сутність і призначення механізму стійкого фінансового розвитку підприємства та представлено його семантичну характеристику з виділенням таких понять: механізм; стійкий фінансовий розвиток підприємства; механізм реалізації стійкого фінансового розвитку підприємства. Доведено, що розробка оцінно-аналітичної системи, у якій ураховуватимуться як аспекти внутрішнього потенціалу, так і прогнозні реакції на зовнішні та внутрішні потенційні загрози, дозволить зміцнити базис стійкого фінансового розвитку. **Практична значущість результатів дослідження.** У статті обґрунтовано, що впровадження запропонованої градації й композиції маркерів (вимірювачів) стійкого фінансового розвитку дозволить підвищити ефективність реалізації аналітичної функції фінансового менеджменту та забезпечить формування базису управлінського впливу на сформований і потенційний фінансовий стан підприємства.

Ключові слова: фінансове управління, стійкий фінансовий розвиток, фінансовий механізм, маркери (індикатори), фінансові показники.

Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. Економіка України нині знаходиться в надзвичайно складних умовах трансформаційних перетворень, реформування й подолання наслідків світової фінансової кризи, обтяжених соціально-політичними реаліями. Усе це поглиблює проблеми, що супроводжують розвиток підприємства, посилює тиск і перевіряє на здатність до виживання. Водночас умови стимулюють до розвитку, який виявляється неможливим без постійного вдосконалення й пошуків нових методів управління, посилення дії адаптаційних механізмів у цілях збереження та зміцнення власних позицій, захисту своєї ніші на ринку, підвищення здатності протидіяти впливам зовнішнього середовища. Саме тому виникає необхідність зосередження особливої уваги на проблемах управління стійким розвитком підприємств.

Стійкий фінансовий розвиток підприємств забезпечується завдяки досягненню ефективності функціонування відповідних механізмів (фінансове забезпечення, фінансове регулювання) та реалізації концептуальних підходів до системи управління (застосування фінансових методів, важелів та інструментів відповідно до декларованих принципів), що, у свою чергу, створює умови для якісної фінансової діагностики задля інформаційної підтримки фінансових рішень, дозволяє ідентифікувати проблеми та знайти ефективні шляхи їх подолання і на цій базі опрацювати концепцію перспективного фінансового розвитку. Ураховуючи те, що формування механізму реалізації стійкого фінансового розвитку є пріоритетним завданням фінансового менеджменту, окреслені проблеми набувають особливої актуальності.

Як і будь-який механізм управління, механізм фінансового управління має за мету ефективне забезпечення виконання своїх функцій. Функціями фінансового управління є: аналіз, прогнозування, планування, регулювання та контроль. Прогнозування як метод управління полягає не лише в розрахунку орієнтирів для критеріїв, які кількісно вимірюються, його необхідно розглядати в більш широкому аспекті, зокрема, як метод визначення оптимальних варіантів дій. При цьому прогнозування пов'язане з перспективним аналізом, оскільки остаточний варіант дій обирається після розгляду й порівняльного аналізу варіантів, у тому числі альтернативного

характеру. За нездатності врахувати несприятливу ринкову кон'юнктуру підприємство стає банкрутом і підлягає ліквідації з відповідними негативними наслідками для засновників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До дослідження окресленого кола питань зверталися такі українські науковці, як О. М. Гончаренко, С. Я. Селецьких, Л. А. Костирко, І. А. Ломачинська та ін. Теоретичні та практичні аспекти управління фінансовою стійкістю й ліквідністю як основними індикаторами стійкого фінансового розвитку підприємства досліджувались у працях багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців, зокрема, Ю. С. Серпенінової, Л. А. Лахтіонової, В. О. Подольської, І. А. Бланка, Г. П. Скліяра, О. М. Герасименка, О. В. Яріш, Н. М. Давиденка, С. С. Гринкевича, Т. І. Ковальчук, О. Я. Базилінської, Д. В. Ящука, О. О. Кухаревої, А. С. Варганова, І. Я. Чугунова, Г. В. Тельнової, Б. Колласа, А. В. Воронкової, Ю. Брігхема, Є. П. Желібо, Д. В. Зеркалова та ін. Серед питань, що вивчалися науковцями, є частина тих, які досліджені не повною мірою, зокрема такі, як проблеми формування стійкого розвитку, його діагностики, прогнозування та моделювання напрямів розвитку, окреслення принципів і функцій, структурування механізму забезпечення. Слід зауважити, що залишається недостатньо розробленою проблема систематизації та узагальнення підходів до визначення складу й економічного змісту маркерів стійкого фінансового розвитку, які дозволять здійснити його відповідну ідентифікацію та розробити прогнозну модель.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета дослідження полягає в теоретичному та практичному обґрунтуванні методичних підходів до визначення складу й економічного змісту маркерів стійкого фінансового розвитку підприємства. Методичною та теоретичною основою дослідження є положення діалектики та економічної теорії, аналіз та синтез, монографічний та абстрактно-логічний методи.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Подолання існуючих проблем і необхідність вирішення нагальних питань, пов'язаних з ефективним функціонуванням підприємства, зумовили посилення уваги до процесів створення та реалізації механізму фінансового управління як елемента управління підприємством [1].

Фінансове управління виступає одним із видів функціонального управління й тісно пов'язане із загальним стратегічним управлінням [2]. Механізм фінансового управління має за мету ефективно забезпечення виконання своїх функцій, є багатофункціональною системою, що складається з ряду важливих підсистем управління (фінансовими результатами, платоспроможністю, діловою активністю, фінансовою стійкістю), призначення якої полягає у вчасному виявленні та попередженні зовнішніх і внутрішніх загроз, пошуку оптимального поєднання фінансових джерел та напрямів вкладання коштів, забезпеченні високої результативності фінансово-господарської діяльності. Ефективне управління фінансами підприємства передбачає таку організацію фінансово-аналітичної роботи, яка дає змогу з найвищим прибутком інвестувати власні фінансові ресурси, залучати позиковий капітал із найменшим рівнем фінансового ризику. Отже, аналіз механізму фінансового управління підприємства дозволяє дійти висновку, що він складається з декількох блоків, одночасна дія яких покликана отримати достатній для забезпечення умов фінансової стабільності підприємства прибуток, який одержаний у результаті дотримання інтересів підприємства.

Опрацьовуючи монографічний доробок із питань забезпечення стійкого розвитку різних рівнів соціально-економічних систем, слід зауважити, що існують різні підходи авторів щодо сутності понять «розвиток», «стійкий розвиток», «стійкість». Це підтверджується також іс-

нуванням різноманітних підходів до механізмів управління стійким фінансовим розвитком підприємств. Під стійким розвитком підприємства пропонується визнавати інтегровану систему управління підприємством, яка представляє собою збалансований, гармонійний довготривалий розвиток підприємства, головною метою якого є забезпечення постійної цілісної рівноваги системи з урахуванням постійних мінливих зовнішніх умов функціонування підприємства та досягненням стійких високих результатів його діяльності [3]. З поняттям «стійкість» тісно пов'язане поняття «рівновага». Для кожної системи існує стійкий стан динамічної рівноваги, до якого вона прагне. З огляду на це, вектор розвитку – це впорядкована сукупність показників, які характеризуються певним напрямом.

Процес управління фінансово стійким розвитком підприємства є сукупністю функцій управління, упорядкованих у логічній послідовності їх виконання, і містить такі етапи: визначення напрямів забезпечення стійкого розвитку підприємства; оцінювання їх значущості та діагностика фактичного стану; діагностування стану підприємства; вибір типу управління розвитком підприємства; вибір методів, принципів, цілей і завдань управління стійким розвитком підприємства. Реалізація функцій, передбачених даним управлінським циклом, дозволяє забезпечити стійкий характер розвитку підприємства [4–6].

У табл. 1. наведено семантичну характеристику поняття «механізм реалізації стійкого фінансового розвитку підприємства».

Таблиця 1

Семантична характеристика поняття «механізм реалізації стійкого фінансового розвитку підприємства»

Поняття	Об'єкт, яким оперують	Призначення	Зміст поняття
Механізм	Показники ефективності використання наявних ресурсів підприємства	Створення умов для забезпечення стійкого фінансового розвитку	Спосіб забезпечення або реалізації стійкого фінансового розвитку підприємства
Стійкий фінансовий розвиток підприємства	Фінансова стійкість Платоспроможність (ліквідність) Фінансові ресурси підприємства (капітал/активи)	Відображення ефективності використання фінансових ресурсів у поточному періоді та можливості реалізації стратегічних інтересів	Стан найбільш ефективного використання фінансових ресурсів для реалізації фінансових інтересів підприємства в поточному й перспективному періодах
Механізм реалізації стійкого фінансового розвитку підприємства	Показники фінансової стійкості, платоспроможності, структури капіталу, ефективності використання фінансових ресурсів підприємства	Дотримання параметрів фінансової рівноваги	Система організаційно-фінансових і правових засобів впливу, які мають за мету забезпечення умов стійкості економічного зростання підприємства

Наведені дані надають змогу зробити висновки про зв'язок між поняттями «механізм» та «стійкий фінансовий розвиток», який виражається в тому, що останнє є показником попереднього. У свою чергу, механізм є інструментом досягнення максимального рівня стійкості економічного зростання підприємства.

Механізм реалізації стійкого фінансового розвитку підприємства базується на: взаємопов'язаній системі принципів; сучасних методах та інструментах фінансового управління; фінансовому, організаційному, кадровому та інформаційному забезпеченні [7, 8].

Можливість оцінювання стійкості розвитку підприємства дозволяє управляти її рівнем, ефективно й адекватно ринковій ситуації використовувати свій потенціал і добиватися сприятливого результату. На основі аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства визначається фінансовий потенціал для забезпечення стійкого розвитку суб'єкта підприємницької діяльності та моделюються потенційні стани: потенціалу виживання, потенціалу стійкості та розвитку [9].

У результаті здійснення будь-якої господарської операції стан підприємства переходить від одного типу стійкості в іншій. Знаючи граничні межі зміни джерел коштів, можна ефективно управляти стійким розвитком, що припускає визначення критичних значень стану підприємства й орієнтацію на ці значення. Отже, стійкість функціонування підприємства можна охарактеризувати як його здатність незмінно виконувати властиві йому функції за впливу різних факторів і забезпечувати при цьому прийнятні фінансово-економічні результати.

Складові частини механізму, працюючи узгоджено, цілеспрямовано та забезпечуючи взаємо узгодженість виконання покладених на них функцій, створюють умови для отримання бажаного ефекту. Головними компонентами стійкого фінансового розвитку виступають фінансова стійкість підприємства та його платоспроможність (ліквідність).

Зважаючи на динамічний характер фінансово-економічної стійкості сучасного підприємства та забезпечуючи об'єктивність її оцінювання, необхідним виявляється поєднання кількісних ретроспективних і поточних показників із якісними характеристиками. Отже, практика господарювання вимагає розробки оцінно-аналітичної системи й механізмів

управління фінансово-економічною стійкістю та платоспроможністю, які одночасно урахуватимуть аспекти внутрішнього потенціалу підприємства та створюватимуть базис для побудови фінансових прогнозів, у яких увага приділятиметься реакції на зовнішні дестабілізатори фінансового стану підприємств.

Важливо, щоб стан фінансових ресурсів відповідав умовам ринку та потребам самого підприємства, оскільки недостатня фінансова стійкість і платоспроможність (ліквідність) формуватимуть перешкоди для фінансового забезпечення розвитку. Водночас надмірна може призвести до посилення тиску, що супроводжує створення понаднормативних запасів та резервів. У такому разі, фінансова стійкість підприємства й достатній рівень ліквідності в комплексі забезпечують підприємству гарантію надійної платоспроможності та автономності від впливу зміни ринкової кон'юнктури й комерційних ризиків партнерства.

Градація і композиція маркерів (вимірювачів) стійкого фінансового розвитку підприємства містить абсолютні і відносні показники, їх нормативні значення та/або інтервали змін з ідентифікацією рівня (за наявності), співвідношення (варіативні композиції) маркерів сталого фінансового розвитку («золоте правило економіки підприємства», «золоте правило балансу», «золоте правило фінансування»).

Абсолютні маркери мають велике пізнавальне та практичне значення. Знання рівнів, розмірів та обсягів абсолютних фінансових показників необхідно для планування, управління й аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства. В абсолютних показниках установлюється більшість планових завдань із розвитку економіки підприємства, задоволення потреб у ресурсах і капіталі, здійснюється контроль за їх виконанням.

Оцінити рівень ефективності управління платоспроможністю підприємства можливо за допомогою використання абсолютних маркерів ліквідності підприємства: наявність робочого капіталу (чистого оборотного капіталу) та розмір ефективної заборгованості, розрахунку платіжного надлишку або платіжної нестачі активів різного ступеня ліквідності для покриття зобов'язань різного терміну погашення. Інструментом останнього виступає алгоритм оцінки ліквідності балансу підприємства та визнання його ліквідним. Реалізація цього

алгоритму здійснюється шляхом порівняння груп активів та пасивів. Активи групуються за рівнем ліквідності в порядку її спадання, пасиви – за строками виконання зобов'язань у порядку подовження термінів. Напрацювання аналітичної практики дають змогу свідчити на користь застосування абсолютного показника чистого оборотного капіталу або робочого капіталу в якості критерію ліквідності підприємства. Методика розрахунку (різниця між поточними активами та поточними зобов'язаннями) дозволяє оцінити залишок капіталу підприємства після виконання всіх поточних зобов'язань. Достатній обсяг чистого оборотного капіталу виступає потенціалом перспективної платоспроможності підприємства, а дефіцит – ознака передкризового стану та ймовірності втрати ліквідності. Показник ефективної заборгованості показує частину поточних зобов'язань, що можуть бути покриті за рахунок надходжень від подальшої діяльності підприємства.

Серед комплексу тактичних завдань фінансового забезпечення діяльності чільне місце посідає напрям менеджменту джерел формування запасів та витрат, які повинні відповідати характеристикам адекватності ринковим умовам господарювання та оптимальності структури капіталу (строки, ціна залучення, легкість отримання та компенсації). Для оцінювання набутого таким чином типу фінансової стійкості слугують відповідні абсолютні маркери: платіжний надлишок (нестача) власного оборотного капіталу для фінансування запасів; платіжний надлишок (нестача) власного оборотного капіталу та довгострокових зобов'язань для фінансування запасів; платіжний надлишок (нестача) загального обсягу джерел фінансування запасів. Фінансова стійкість підприємства є комплексною характеристикою, у якій, з одного боку, виявляється здатність забезпечувати достатній рівень фінансової автономії та витримувати припустимий рівень ризику, з іншого – вчасно та в повному обсязі, підтримуючи ритмічність, рівномірність і синхронність грошових потоків, сплачувати боргові зобов'язання перед третіми особами. Отже, до системи маркерів із цього аналітичного напрямку слід зарахувати коефіцієнти капіталізації та покриття, систему абсолютних (узагальнювальних) показників фінансової стійкості підприємства, обрахунок

якої дозволяє оцінити достатність адекватних ринковим умовам джерел фінансування запасів підприємства.

Обрахунок таких темпових композицій маркерів стійкого фінансового розвитку, як «золоте правило економіки підприємства», «золоте правило балансу», «золоте правило фінансування», не тільки дозволить установити відповідність еталону, а й дасть змогу оцінити прогностичну декомпозицію відповідних вимірювачів. Фінансова стабілізація підприємства досягається шляхом поєднання передумов ефективності виробництва (реалізації продукції, надання послуг), яке виявляється в позитивній динаміці та високій результативності, зростання реального власного капіталу і здатності забезпечити стабільне управління фінансовою стійкістю та платоспроможністю, грошовими потоками, капіталом та активами підприємства.

Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень у поданому напрямі. Формування механізму фінансового управління можна розглядати як елемент забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства, один із факторів забезпечення реалізації стійкого фінансового розвитку підприємств.

Стійкий фінансовий розвиток підприємства визначено як збалансований стан фінансових ресурсів, завдяки якому досягається стабільна прибутковість, формуються необхідні умови для розширеного відтворення на базі валового та чистого прибутку, нарощення обсягів капіталу в поточному періоді та перспективі, урахувавши силу та вектор впливу факторів фінансово-економічного, соціального та іншого характеру в умовах помірною рівня фінансових ризиків із боку внутрішнього й зовнішнього середовища.

Для вибору раціональних варіантів управління стійким фінансовим розвитком підприємства необхідно здійснювати сценарне фінансове прогнозування, розглядати альтернативи та формувати пакети прикладних рішень у тих чи тих ситуаціях. Розглядаючи підприємство з точки зору системного підходу, слід зважати на те, що ефект від забезпечення параметрів стійкого фінансового розвитку вплине на діяльність підприємства загалом.

Сучасний стан економіко-математичного дослідження стійкого фінансового розвитку підприємств в Україні обмежений, головним

чином, теоретичними розробками. Реальні системні моделі, які б дозволили в експлуатаційному режимі реалізовувати прогнозні розрахунки для аналітичного обґрунтування певного управлінського рішення, не отримали належного поширення, тому в перспективі постає необхідність їх розробки та впровадження у практику діяльності вітчизняних підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гавкалова Н. Л. Особливості механізму фінансового управління функціонуванням підприємств [Електронний ресурс] / Н. Л. Гавкалова // Державне будівництво. – 2012. – № 2. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2012_2_31 (дата звернення: 14.03.2019). – Назва з екрана.
2. Феценко О. П. Управління фінансовим станом корпорацій: сутність та принципи організації [Електронний ресурс] / О. П. Феценко // Ефективна економіка. – 2016. – № 12. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5344> (дата звернення: 25.04.2019). – Назва з екрана.
3. Костирко Л. А. Фінансовий механізм сталого розвитку підприємств: стратегічні орієнтири, системи забезпечення, адаптація : монографія / Л. А. Костирко. – Луганськ : Ноулідж, 2012. – 474 с.
4. Васюк Н. В. Формування механізму стійкого розвитку машинобудівних підприємств / Н. В. Васюк // Інноваційна економіка. – 2012. – № 10. – С. 125–128.
5. Єлецьких С. Я. Дослідження сутності та складових фінансового механізму стійкого розвитку промислового підприємства / С. Я. Єлецьких // Економіка промисловості. – 2013. – № 3 (63). – С. 105–112.
6. Кондрашевська О. Г. Формування механізму фінансового управління стійким функціонуванням машинобудівного підприємства / О. Г. Кондрашевська // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011. – № 36. – С. 348–354.
7. Донченко Т. В. Теоретичні основи формування механізму управління фінансовою стійкістю підприємства / Т. В. Донченко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 1. – Т. 1. – С. 23–27.
8. Скляр Г. П. Механізм забезпечення фінансової стійкості підприємств споживчої кооперації та його удосконалення в умовах перехідної економіки [Електронний ресурс] / Г. П. Скляр, О. О. Педик // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Сер. : Економічні науки. – 2010. – № 3. – Режим доступу: <http://www.ukrcoopjournal.com.ua/num/Cskljar.htm> (дата звернення: 25.04.2019). – Назва з екрана.
9. Гуцул М. О. Концепція фінансового забезпечення стійкого розвитку підприємства / М. О. Гуцул // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – Випуск 7 (частина 1). – С. 102–106.

REFERENCES

1. Havkalova, N. L. (2012). Osoblyvosti mekhanizmu finansovoho upravlinnia funktsionuvanniam pidpriemstv [Features of the mechanism of financial management of the operation of enterprises]. *Derzhavne budivnystvo–State building*, 2. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2012_2_31. (accessed 14 March 2019) [in Ukrainian].
2. Feshchenko, O. P. (2016). Upravlinnia finansovym stanom korporatsii: sutnist ta pryntsyepy orhanizatsii [Managing the financial condition of corporations: the essence and principles of organization]. *Effective economy – Efektyvna ekonomika*, 12. – Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5344>. (accessed 25 April 2019) [in Ukrainian].
3. Kostyrko, L. A. (2012). *Finansovy mekhanizm staloho rozvytku pidpriemstv: stratehichni oriientyry, systemy zabezpechennia, adaptatsiia* [Financial mechanism of sustainable development of enterprises: strategic benchmarks, systems of provision, adaptation]. Luhansk : Noulidzh [in Ukrainian].

4. Vasiuk, N. V. (2012). Formuvannia mekhanizmu stiikoho rozvytku mashynobudivnykh pidpryemstv [Formation of the mechanism of sustainable development of machine-building enterprises]. *Innovatsiina ekonomika – Innovative economy*, 10, 125-128 [in Ukrainian].
5. Ieletsykh, S. Ya. (2013). Doslidzhennia сутности ta skladovykh finansovoho mekhanizmu stiikoho rozvytku promysloвого pidpryemstva [Investigation of the essence and components of the financial mechanism of sustainable development of the industrial enterprise]. *Ekonomika promyslovosti – Economy of the industry*, 3, 105-112 [in Ukrainian].
6. Kondrashevskaya, O. H. (2011). Formuvannia mekhanizmu finansovoho upravlinnia stiikym funktsionuvanniam mashynobudivnoho pidpryemstva [Formation of the financial management mechanism for the sustainable operation of the machine-building enterprise]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti – Bulletin of the Economy of Transport and Industry*, 36, 348-354 [in Ukrainian].
7. Donchenko, T. V. (2010). Teoretychni osnovy formuvannia mekhanizmu upravlinnia finansovoiu stiikistiu pidpryemstva [Theoretical foundations of forming a mechanism for managing financial sustainability of the enterprise]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu – Bulletin of the Khmelnytsky National University*, 1 (t. 1), 23-27 [in Ukrainian].
8. Skliar, H. P. & Pedyk, O. O. (2010). Mekhanizm zabezpechennia finansovoi stiikosti pidpryemstv spozhyvchoi kooperatsii ta yoho udoskonalennia v umovakh perekhidnoi ekonomiky [Mechanism for ensuring financial stability of enterprises of consumer co-operation and its improvement in conditions of transition economy] // *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Ser.: Ekonomichni nauky – Naukovyi throw Poltavskogo universytetu ekonomiky i torhivli. Ser.: Economical nauky*, 3. Retrieved from <http://www.ukrcoopjournal.com.ua/num/Cskljar.htm>. (accessed 25 April 2019) [in Ukrainian].
9. Hutsul, M. O. (2016). Kontseptsiiia finansovoho zabezpechennia stiikoho rozvytku pidpryemstva [The concept of financial support of sustainable development of the enterprise]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. – Scientific herald of Uzhgorod National University*, 7 (ch. 1), 102-106 [in Ukrainian].

А. Н. Сидоренко-Мельник, кандидат экономических наук, доцент; **В. В. Карцева**, доктор экономических наук, доцент (Высшее учебное заведение Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли»). **Маркеры устойчивого финансового развития предприятия.**

Аннотация. Цель статьи заключается в теоретическом и практическом обосновании методических подходов к определению состава и экономического содержания маркеров устойчивого финансового развития предприятия. **Методика исследования.** Для достижения поставленной цели использованы методы анализа и синтеза, монографический и абстрактно-логический методы исследования. **Результаты.** Комбинация внутренних и внешних факторов финансового развития украинских предприятий, которая сложилась в условиях трансформационных преобразований и углубления кризисных явлений в экономике Украины, вызывает потребность в усилении сопротивления негативным воздействиям и повышении адаптации к изменяющимся условиям в целях сохранения и укрепления собственных позиций предприятий, формирования платформы для получения ожидаемых прогнозных результатов. Это вызывает необходимость совершенствования механизма устойчивого финансового развития предприятия в системе его управления. Для повышения эффективности реализации функций заявленного механизма возникает проблема формирования качественного информационно-аналитического обеспечения, которое позволит сформировать информационную поддержку управления уровнем устойчивости финансового развития на основе идентификации сложившихся состояний и прогноза будущих. Это требует определения градации и составления композиции маркеров (измерителей) устойчивого финансового развития. Автором проанализирована экономическая сущность и назначение механизма устойчивого финансового развития предприятия, представлена его семантическая характеристика с выделением следующих понятий: механизм; устойчивое финансовое развитие

предприятия; механизм реализации устойчивого финансового развития предприятия. Доказано, что разработка оценочно-аналитической системы, в которой будут учитываться как аспекты внутреннего потенциала, так и прогнозные реакции на внешние и внутренние потенциальные угрозы, позволит укрепить базис устойчивого финансового развития.

Практическая значимость результатов исследования. В статье обосновано, что внедрение предложенной градации и композиции маркеров (измерителей) устойчивого финансового развития позволит повысить эффективность реализации аналитической функции финансового менеджмента и обеспечит формирование базиса управленческого воздействия на сложившееся и потенциальное финансовое состояние предприятия.

Ключевые слова: финансовое управление, устойчивое финансовое развитие, финансовый механизм, маркеры (индикаторы), финансовые показатели.

H. Sydorenko-Melnyk, Cand. Econ. Sci., Docent; **V. Kartseva**, Dc. Econ. Sci., Docent (Poltava University of Economics and Trade). **Markers of sustainable financial development of the enterprise.**

Annotation. The purpose of the paper is to provide theoretical and practical substantiation of methodological approaches to the definition of the composition and economic content of the markers of sustainable financial development of the enterprise. **Methodology of research.** To achieve this goal, methods of analysis and synthesis, monographic and abstract-logical methods of research, etc. are used. **Findings.** Combination of internal and external factors of financial development of the Ukrainian enterprises, that was folded in the conditions of transformation transformations and deepening of the crisis phenomena to the economy of Ukraine, causes a requirement in strengthening of resistance to negative influences and increase of adaptation to the changing terms for maintenance and strengthening of own positions of enterprises, forming of platform for the receipt of the expected prognosis results. This necessitates the improvement of the mechanism of sustainable financial development of the enterprise in the system of its management. In order to increase the effectiveness of the functions of the declared mechanism, the problem is the formation of qualitative information and analytical support that will provide information support for managing the level of financial development sustainability on the basis of identification of the formed states and the forecast of future ones. This requires the presentation of gradation and composition of markers (meters) of sustainable financial development. The author analyzes the economic essence and the purpose of the mechanism of stable financial development of the enterprise and presents its semantic characteristic with the following concepts: a mechanism; steady financial development of the enterprise; mechanism of realization of stable financial development of the enterprise. It is proved that the development of an evaluation and analytical system, which takes into account both internal potential aspects and predictive responses to external and internal potential threats, will strengthen the basis of sustainable financial development. **Practical value.** The article substantiates that the introduction of the proposed gradation and composition of the markers (meters) of sustainable financial development will increase the efficiency of the implementation of the analytical function of financial management and will ensure the formation of a basis of management influence on the current and potential financial state of the enterprise.

Keywords: financial management, sustainable financial development, financial mechanism, markers (indicators), financial indicators.